

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
Ústav pedagogiky a sociálních studií

Bakalářská práce

Gabriela Šťastná

Folklor Kyjovského Dolňácka a jeho vliv na volný čas

Olomouc

vedoucí práce: PaedDr. Alena JŮVOVÁ, Ph.D.

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a s použitím uvedených pramenů a literaturu.

V Olomouci, dne 12. 4. 2019

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji PaedDr. Aleně Jůvové, Ph.D. za cenné rady, věcné připomínky a vstřícnost při konzultacích a vypracování bakalářské práce.

Anotace

Jméno a příjmení	Gabriela Šťastná
Katedra	Ústav pedagogiky a sociálních studií
Vedoucí práce	PaeDr. Alena Jůvová, Ph.D.
Rok obhajoby	2019

Název práce	Folklor Kyjovského Dolňácka a jeho vliv na volný čas
Název práce v angličtině	Folklore of Kyjovské Dolňácko and its influence on free time
Anotace práce	<p>Bakalářská práce na téma Folklor Kyjovského Dolňácka a jeho vliv na volný čas se snaží vytvořit přehled o této problematice. Teoretická část je zaměřena na vymezení pojmů volný čas a folklor. Jsou zde popsány ženské, mužské a dětské kroje. Čtenáři jsou seznámeni se zdejšími tradicemi a festivaly, nechybí ani charakteristika místních souborů a spolků. Dále se práce soustředí na vymezení oblasti Kyjovské Dolňácko, v neposlední řadě jsou popsány místní tance.</p> <p>Praktická část popisuje realizovaný kvalitativní výzkum prostřednictvím rozhovorů s pěti respondenty, kteří se aktivně věnují folkloru.</p>
Anotace práce v angličtině	The bachelor thesis on Folklore of Kyjovské Dolňácko and its influence

	<p>on free time tries to create an overview of this issue. The theoretical part is focused on the definition of the terms leisure and folklore. There are described female, male and children's costumes. Readers are acquainted with local traditions and festivals, as well as the characteristics of local ensembles and associations. Furthermore, the thesis focuses on the delimitation of the area Kyjovské Dolňácko, last but not least, it describes the local dances.</p> <p>The practical part describes the implemented qualitative research through interviews with five respondents who are actively engaged in folklore.</p>
Klíčová slova v angličtině	folklore, leisure time, national costume, tradition, festival, traditional dance
Přílohy v práci	Příloha č. 1 – fotografie kyjovského kroje Příloha č. 2 - rozhovory
Rozsah práce	52 stran
Jazyk práce	Český jazyk

Obsah

1	Vymezení pojmu volný čas.....	9
1.1	Definice volného času	9
1.2	Funkce volného času	9
1.3	Činitelé působící na volný čas.....	10
1.4	Výchovné působení ve volném čase a jeho cíle	11
2	Psychologické aspekty	12
2.1	Adolescence.....	12
2.2	Mladá dospělost.....	12
2.3	Dospělost	13
3	Kyjovské Dolňácko	14
3.2	Život na Kyjovském Dolňácku.....	14
4	Kroje Kyjovska	16
4.1	Ženský kroj.....	17
4.2	Mužský kroj.....	17
4.3	Dětský kroj	18
4.4	Údržba kroje	18
5	Folklorní tradice a festivaly	19
5.1	Krojovaný ples	19
5.2	Fašaňk.....	20
5.3	Předvelikonoční a velikonoční období	20
5.4	Folklorní festivaly	21
5.5	Hody	22
5.6	Zimní období	22
6	Folklorní soubory a spolky Kyjovského Dolňácka	24
6.1	Lúčka	24
6.2	Slovácký krúžek Mistřín – Slovácký soubor Mistřín.....	24
6.3	Varmužova cimbálová muzika.....	25
6.4	Dechová hudba Mistříňanka.....	25
6.5	Folklorní soubor Dolina	25
6.6	NS Dúbrava	25
6.7	NS Dúbravěnka	26
6.8	Cimbálová muzika Dúbrava	26

7	Lidové tance.....	27
7.1	Tance točivé	27
7.2	Tance figurální	27
7.3	Tance mužské	27
8	Praktická část.....	29
8.1	Cíl výzkumu	29
8.2	Výzkumné metody	29
8.3	Výzkumný soubor	30
8.4	Analýza a interpretace údajů	30
8.5	Shrnutí praktické části	34
	Závěr.....	37
	Použitá literatura a zdroje	39

Úvod

Téma mé bakalářské práce jsem si zvolila Folklor Kyjovského Dolňácka a jeho vliv na volný čas. Volba tématu pro mne nebyla těžká, protože se folkloru věnuji již od čtyř let, kdy jsem začala navštěvovat dětský národopisný soubor. Jednou týdně jsme měli zkoušky, dvakrát v roce jsme jezdili na víkendová soustředění a o prázdninách jsme se účastnili mnoha festivalů nejen v České republice ale také v zahraničí. Z těchto důvodů mi folklor vyplnil spoustu volného času a také jsem jeho prostřednictvím získala mnoho přátel na celý život. Později jsem se stala členkou národopisného souboru, se kterým jsme procestovali mnoho měst v České republice. Také jsem se právě díky festivalům a vystoupením dostala do zemí, kam bych se sama asi nedostala. Patří mezi ně Francie, Bulharsko nebo Rumunsko.

V teoretické části se zaměřím na vymezení pojmu volný čas, folklor a vše, co k folkloru patří. Například lidové kroje – jaké kroje nosí ženy, muži a děti, jak se kroj udržuje, lidové tradice, které se dodržují po celý rok – fašaňk, Velikonoce, hody, festivaly, atd., lidový tanec a území Kyjovského Dolňácka. V neposlední řadě zmíním i psychologické aspekty adolescence.

V praktické části se zaměřím na to, jak ovlivňuje folklor volný čas respondentů. Můj výzkum bude kvalitativní. Odpovědi se pokusím získat pomocí rozhovorů s mladými lidmi, kteří se aktivně věnují folkloru a bydlí v oblasti Kyjovského Dolňácka.

1 Vymezení pojmu volný čas

1.1 Definice volného času

Mezi definice volného času můžeme zařadit definici od Jiřiny Pávkové, Bedřicha Hájka a Břetislava Hofbauera (2011, s. 10): „*Volný čas je částí lidského života mimo čas pracovní, tzn. čas, který zahrnuje biofyziologické potřeby člověka.*“ Pod pojem volný čas můžeme zařadit například zábavu, rekreaci, zájmové činnosti, dobrovolné vzdělávání. Naopak součástí volného času nejsou činnosti spojené s biologickou stránkou člověka, zejména spánek, jídlo, hygiena a další (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2011, s. 10).

Podobné vysvětlení pro pojem volný čas má také M. Žáková: „*Časový prostor, který člověku umožňuje svobodnou volbu činností, kdy si člověk vybírá činnosti nezávisle na společenských povinnostech, vykonává ji tedy dobrovolně a tato činnost mu poskytuje uspokojení a příjemné zážitky.*“

Sak (2000, s. 132) charakterizuje volný čas jako aktivitu lidí, která vytváří protiklad činnostem pracovních vlastností, ale je s nimi funkčně propojen.

1.2 Funkce volného času

V literatuře se občas při objasňování pojmu volný čas setkáme s tím, že autoři přihlížejí na funkce volného času.

Například Horst W. Opaschowski (in Vážanský, 1995, s. 30) předložil osm volnočasových potřeb, které naplňují náš volný čas:

- Rekreace – potřeba zotavení, osvěžení, zdraví a dobrého pocitu.
- Kompenzace – potřeba vyrovnaní, rozptýlení a potěšení.
- Edukace – potřeba poznání a učebního podněcování.
- Kontemplace – potřeba klidu, pohody, rozjímání a sebevědomí.
- Komunikace – potřeba sdělení, kontaktu a družnosti.
- Integrace – potřeba společnosti, kolektivního vztahu a tvoření skupin.
- Participace – potřeba účastenství, angažovanosti a sociálního sebepojetí.
- Enkulturační – potřeba kreativního rozvoje, produktivního uplatnění a účasti na kulturním životě.

1.3 Činitele působící na volný čas

Činitele, kteří ovlivňují naše chování, řadíme do dvou skupin – *vnitřní* a *vnější*.

Mezi vnitřní činitele můžeme začlenit například:

- **Demografické charakteristiky** (věk, pohlaví), tímto tématem se zabýval Řehulka (in Spousta, 1994, s. 31–32): V předškolním věku převažuje ve volném čase jedince herní náplň, dítě nemá žádné povinnosti, volný čas je velká část jeho běžného dne.

Mladší školní věk představuje již pro jedince povinnosti, proto dítě potřebuje podporu, aby mohlo rozvíjet své předpoklady, převažuje zde ale také velká přelétavost v zájmech dítěte.

Starší školní věk je velmi náročné období v životě člověka, pubertální jedinec se snaží získat vlastní identitu, chce rozhodovat samo o sobě, objevuje se zde odklon od rodiny a připnutí k společnosti vrstevníků. Může se zde také objevit určité nebezpečí – vandalismus, záškoláctví, různé druhy závislostí.

Adolescence je období, kdy dochází ke stabilizaci osobnosti, člověk zde za sebe má větší zodpovědnost, objevuje se zde i sebevýchova.

Volný čas **dospělého** člověka je ovlivňován zejména rodinným a profesním životem.

Ve **stáří** člověk využívá přebytku volného času, snaží se zde také rozvíjet své zájmy, získávat a prohlubovat přátelské vztahy.

- **Zdravotní stav a fyzické možnosti.**
- **Psychické charakteristiky.**

K vnějším činitelům patří zejména:

- **Rodina** – rodiče mohou být pro své děti prvním vzorem, děti přebírají a kopírují jejich životní styl. Rodina tedy hraje klíčovou roli. Záleží zejména na druhu rodiny, způsoblosti rodinného soužití, velikosti rodiny, věku rodičů, koníčcích rodičů, finančních možnostech rodiny.

- **Vrstevnícká skupina** – Především v období adolescence je výchovným činitelem skupina vrstevníků. Řadíme sem např. sportovní fanoušky, počítačové fanoušky, fanoušky hudebních skupin a stylů, ekology, sprejery, náboženské skupiny apod. Některé skupiny vrstevníků ale také znamenají určité riziko pro jedince. Jsou spojeny s některými sociálně patologickými jevy (drogy, sekty, záškoláctví, extrémistické skupiny).
- **Místo bydliště** – nabídka trávení volného času je odlišná ve městě a na venkově.
- **Celospolečenské podmínky** – patří sem zejména materiální, technická, kulturní a vzdělanostní úroveň dané společnosti.
- **Masmédia** – moderní informační a komunikační technologie.

1.4 Výchovné působení ve volném čase a jeho cíle

Jedním z hlavních cílů výchovného ovlivňování volného času je podle Kratochvílové (2004, s. 168) „*podílení se na formování pozitivního vztahu k volnému času jako osobní a společenské hodnotě, a tak napomáhat formování pozitivní hodnotové orientace*“.

Cíle můžeme formulovat podle různých podmínek, např. podle věku vychovávaných, druhu činnosti, osobnosti vychovávaných apod.

Mezi výchovné cíle, které plynou z preventivní a sociální funkce, můžeme zařadit:

- Posilování odpovědnosti za sebe a své zdraví.
- Posilování citových vazeb.
- Komunikace ve skupině a sociálních prostředí.
- Objektivní hodnocení své osoby a popřípadě přijetí následků za své chování.
- Osvojování pravidel a norem společnosti.

Rozdělování výchovných cílů dle kategorií je mnohdy obtížné, protože se některé vzájemně prolínají a nelze je od sebe oddělit (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2003, s. 30).

2 Psychologické aspekty

V každém vývojovém období života jedince dochází k mnoha změnám, jsou to změny biologické – tedy například změny v tělesném vývoji, změny kognitivního druhu – což jsou změny v oblasti poznávacích procesů, emocionální nebo psychosociální, ty mohou nastat například při některých životních událostech (sňatek, vstup do zaměstnání, atd.). Všechny tyto změny mají na člověka určitý vliv. V této kapitole se zaměřím na období adolescence a dospělosti, protože v praktické části mé práce jsem oslovila respondenty ve věku 19–24 let.

2.1 Adolescence

Termín adolescence představuje určitou etapu života jedince v období dospívání. Adolescence můžeme v českém jazyce též označit jako mládež dorost. Z hlediska času můžeme zařadit adolescenci do období druhého desetiletí života jedince. Ovšem toto časové zařazení se u mnoha autorů liší.

Adolescence je často definována jako období přibližně mezi patnáctým a dvacátým rokem života. Jako taková je pro člověka velmi náročná a těžká. V tomto období se většinou zastavuje tělesný růst člověka, pohlavní dozrávání i duševní vývoj. Macek (2003, s. 9) uvádí, že adolescence je éra života mezi dětstvím a dospělostí - je to vlastně dospívání i mládí najednou.

Naopak Holásková (in Šimíčková-Čížková, 2010, s. 125) uvádí, že období adolescence začíná u dívek v 16. roku života a u chlapců o rok později, na konci této etapy života se však vývojové rozdíly mezi pohlavím vyrovnají. Horní hranice adolescence se určuje těžce. Na jedince působí několik vlivů, patří mezi ně například společenské a kulturní vlivy. Hlavním cílem adolescenta je vytvořit si vlastní identitu, přijmout společenské normy a také se postupně stát nezávislý na své rodině (Holásková in Šimíčková-Čížková, 2010, s. 125).

2.2 Mladá dospělost

Mladou dospělost můžeme považovat období, ve kterém dochází k proměně člověka od nezralé k zralé osobnosti. Člověk se nachází na vrcholku svých sil,

ať už fyzických nebo psychických. Emoce nejsou u jedince intenzivní jako v období adolescence. Mladí lidé rádi vyhledávají adrenalin, experimentují a nebojí se riskovat, mnohdy také ale přeceňují své síly (Thorová, 2015, s. 440–41). Thorová (2015, s. 444) také uvádí, že na druhou stranu mladí lidé upevňují společenské vztahy, přebírají za sebe zodpovědnost, mnohdy jsou finance soběstační, připravují se na založení své rodiny, upevňují vlastní postoje k životu atd.

2.3 Dospělost

Holásková (Holásková in Šimíčková-Čížková, 2010, s. 131) označuje dospělost jako éru nejvyšší zralosti jedince, jedinec je na vrcholu tvůrčích sil, také po stránce fyzické a psychické. Jedinec je samostatný a zakládá svou rodinu. Je to období, kdy člověk doroste do své konečné velikosti.

Přesný začátek dospělosti jde jen s těžkostí určit, je zde několik aspektů, které nás ovlivňují (Holásková in Šimíčková-Čížková, 2010, s. 131).

Thorová (2015, s. 434) uvádí, že začátek dospělosti člověka se také liší podle toho, zda studuje a je stále svobodný nebo má zaměstnání, partnera a děti. Za dospělého můžeme považovat toho, komu je již 18 let. Můžeme jej však považovat za vyzrálého dospělého? V 18 letech těžce. Zralost přece neurčuje věk, ale zkušenost, znalosti, řešení různých životních situací a problémů – ty má v osmnácti letech jen málokdo (Thorová, 2015, s. 433–444).

3 Kyjovské Dolňácko

3.1 Území

Kyjovské Dolňácko tvoří část Slovácka. Kyjov můžeme označit jako pomyslné dělítko mezi jižním Kyjovskem (Dubňany, Milotice, Vacenovice, Ratíškovice a Svatobořice-Mistřín) a severním Kyjovskem (Kyjov, Skoronice, Bukovany, Sobůlky, Nětčice, Boršov, Hýsly, Žádovice, Ježov, Moravany, Vřesovice) (Bimková, 2008, s. 19).

František Synek (2003, s. 12) vymezuje oblast Dolňácka takto: *„Jeho středem protéká ze severu na jih dolní tok řeky Moravy, na jehož březích se nalézá národopisná část Dolňácko. Jednotlivé části Dolňácka upřesňujeme pojmenováním podle střediskových měst, jimiž jsou Uherské Hradiště, Uherský Brod, Strážnice, Veselí nad Moravou a Kyjov.“*

Oblast Kyjovského Dolňácka, které se nachází kolem města Kyjov, můžeme dále dělit na Dolňácko severní a jižní. K rozdělení oblastí dříve sloužilo i nářečí, které se obvykle lišilo. Dalším pomocným znakem při rozlišování území byly písně a tanec a lidový kroj. Z národopisného pohledu je kyjovské Dolňácko charakterizováno především příslušností k moravsko-slovenskému dialektu. Svatobořice-Mistřín (Synek, 2003, s. 10–12).

3.2 Život na Kyjovském Dolňácku

Krist (in Bimková, 2008, s. 19) uvádí, že Dolňácko považujeme jako oblast, kde se dodnes dodržují lidové tradice a folklor. Mnoho domů je zde zdobeno folklorními ornamenty a charakteristickými motivy. Lidový kroj je zde barevný, bohatě zdobený a škrobený. Ženský kroj je na celém území kyjovského Dolňácka totožný, rozdíly můžeme spatřit jen v detailech. U kroje mužského můžeme vidět viditelnější rozdíly, například v barvě nohavic (Krist in Bimková, 2008, s. 19).

Kyjovsko můžeme zařadit mezi regiony, kde se lidé žijí lidovými tradicemi a zvyky. Folklorní soubory organizují různé společenské akce. Mezi nejvýznamnější a nejznámější akce patří taneční zábavy, besedy u cimbálu, hody,

fašank, přehlídky mužský sborů, pěvecké soutěže a mnoho dalších (Krist in Bimková, 2008, s. 20).

4 Kroje Kyjovska

Obecně Jižní Morava je z hlediska lidových krojů velmi pestrá. Můžeme zde najít mnoho rozdílných lokálních druhů, které se odlišují nejen v skladbě oděvu, ale také v detailech. Mohou se lišit v některých směrech i vesnice od vesnice. Jednotícím prvkem je také skutečnost, že se na většině tohoto území nosily kroje o mnoho let dříve než například v Čechách. Také je zajímavé, že oblasti jihovýchodní Moravy, která přiléhá ke Slovensku a částečně Rakousku, byly ve svém vývoji ovlivněny impulzy z těchto směrů. Tyto oblasti na jihu kraje dlouho zachovaly tradiční kulturu a způsob života. Kroj měl v této společnosti své místo.

Lidové kroje plnily mnoho základních funkcí, byla to například ochrana před nepříznivými klimatickými podmínkami, ale také funkce symbolické a obřadní. Ty ale postupem času ztrácely svůj původní význam a nejdůležitější úlohou kroje byla reprezentace.

Kroje zde mají nevšední tvary, výrazné rozměry a sukně jsou mimořádně košaté. Často se kraj dědil z generace na generaci. Dříve si lidé šili kraj z materiálů, které byly dostupné (len, konopí, bavlna). Podle krojů jsme také mohli rozpoznat, zda je člověk svobodný nebo ženatý, chudý nebo bohatý nebo také z jaké vesnice pochází. Kroje dělíme podle toho, k jaké příležitosti jsou oblečeny. Dříve byly kroje každodenní oděv, nyní se obléká jen v národopisných souborech nebo při zvláštních příležitostech, jako jsou hody, fašaňk, Jízda králů atd. (Langhammerová, 2001, s. 197–201).

Nedílnou položkou uchování kroje, hlavně toho svátečního, bylo také náboženství kraje a současně i náklonost ke zpěvu a tanci. Ty byly společensky platné především při svatbách a hodech. Tímto přirozeným způsobem kraj pokračoval v užití, byť jen příležitostně, i u dětí a mládeže. Nedílnou ozdobou kroje jsou výšivky, na Kyjovsku se nejvíce používají tulipány, poupata, růže, lístky, hrozny, srdíčka a paví oka. Nejčastější barvy jsou červená, žlutá, modrá, bílá a zelená. Dívky si kopírovaly vzory výšivek jedna od druhé, ale vždy si každá přidala něco svého. Tím vznikaly neustále nové vzory (Kyjovské Slovácko v pohybu, 2015, s. 31–32).

4.1 Ženský kroj

Jedním z nejdůležitějších vlastností *slavnostního* ženského kroje Kyjovska jsou krátké, nabrané, naškrobené sukně do pravidelných ostrých záhybů. Sukně tanečnic v pase a bocích velmi zatěžují a nedovolují ani větší poskoky, zvednutí nohou a delší kroky. Takže tanečnice může dělat jen drobné krůčky a menší poskoky jen s mírným pokrčením nohy v koleně. Nejen sukně, ale také vrapená obuv ovlivňuje pohyb ženy. Obuv je z měkké černé kůže, která sahá téměř přes koleno, tudíž nedovoluje větší podřepy. Pohybový projev žen je mimo jiné ovlivněn také horní částí kroje. Jsou to především rukávce, které jsou velmi bohatě nabrané a škrobené. Dívka si rukávce při párovém tanci chrání a do značné míry také určují držení dvojice. Na hlavě má tanečnice uvázaný šátek, který je také příčinou strnulého držení a otáčení hlavy.

Pracovní kroj je skoro stejný u svobodných i vdaných žen. Tvoří jej červená kanafaska, modrá zástěra, bílá košile nebo rukávce a všední červená krátká vestička (kordulka). Na hlavu si dívky uvázaly bílý šátek a starší ženy plátěný bílý čepec (drndulu).

Všední kroj tvoří kanafaska a jupka, modrá zástěra po obvodě zdobená bílými zoubky. Na hlavě nosí šátek s různými vzory. Na nohy si ženy obvykle obouvají černé polobotky, v zimě černé papuče (tzv. důchodky) (Bimková a kol., 2013, s. 97–99).

Ukázky ženských krojů můžeme najít v příloze č. 1 na straně 42–44.

4.2 Mužský kroj

Prakticky na celém Slovácku nosí muži k *slavnostnímu kroji* holínky se zvýšeným podpatkem zdobeným podkůvkou. Oblékají si modré nohavice, do jejichž poklopce je zasunut šátek, široké košile s dírkovou výšivkou a krátké kordulky. Na kordulku patří také dlouhá stuha, která spadá až ke kolenům. Na hlavu nasazují malý klobouček, jenž je zdobený množstvím stužek, korálků, umělých kytěk a kohoutích per (kosárky). Při různých slavnostech se na klobouk přidává také živý prut zeleného asparagusu. Ženatí muži nosí na klobouku jen

krátký asparágus. Mladí muži mají kroj barevně sladěný v páru s ženským protějškem.

Všední varianta kroje mužského jsou kalhoty zvané třaslavice. Jsou to široké kalhoty ušité z bílého plátna. K nim si muži většinou oblékají bílou košili s úzkými rukávy zdobenou výšivkami. Třaslavice jsou vpředu chráněny před ušpiněním modrou zástěrou, kterou zdobí červený šátek uvázaný v pase. V zimě si na sebe muži oblékají kabáty (lajbl nebo lastyňák) (Bimková a kol., 2013, s. 97–98). Ukázky mužského kroje můžeme najít v příloze č. 1 na straně 42–44.

4.3 Dětský kroj

Bimková (2013, s. 100) uvádí, jaký lidový kroj nosí nejmenší děti. Například v Dubňanech kroj batolat představuje kantůšek (šaty z vzorovaného plátna ozdobené krajkou okolo krku, na rukávech a pasu, pokrývka hlavy se nazývá pupena, někdy nazývaná gargula. Je to čepeček zdobený hustě skládanými mašlemi a perličkami. Větší chlupci a dívky nosí kroj svobodné mládeže (Bimková a kol., 2013, s. 100).

4.4 Údržba kroje

Abychom řádně udržovali lidový kroj v dobrém stavu, je potřeba se o něj starat. Nejen že je důležité mít kroj správně uskladněný, ale také je čas od času potřeba jej vyprat, naškrobit a vyžehlit.

Matuszková (2015, s. 51) uvádí, že dříve se plátěné části kroje praly ručně pomocí valchy, nyní můžeme použít dokonalejší technologie – pračky. Poté se suknice škrobí, měly by být ještě vlhké, abychom je mohli tvarovat a skládat. V dnešní době umí škrobit a žehlit suknice jen málokdo, proto se jezdí i do vedlejších vesnic za specialistkami, které se tomu věnují. Ne všechny krojové části se dají ale prát. Například vlněné a flanelové součástky se dříve nepraly vůbec, ženy je vždy jen vykartáčovaly, obrátily naruby a uložily do truhly nebo bedny. Naopak bílé vyšívané části kroje se perou jen velmi opatrně ručně, krajky se musí odpárat a po vyžehlení se musí podložit hedvábným papírem – důvodem je možnost zažloutnutí (Matuszková, 2015, s. 51).

5 Folklorní tradice a festivaly

Slovo folklor známe snad všichni, ať už ve slovním spojení folklorní soubor, folklorní slavnost nebo folklorní tradice a slavnosti. Původem slovo folklor pochází z anglického folk-lore, v překladu to znamená vědění lidu, co lid ví. V dnešní době folklorem označujeme veškerou lidovou duchovní kulturu. Řadíme sem tanec, zpěv, zvyky a obyčeje, pranostiky, ale i přísloví nebo hádanky (Bimková, 2013, s. 12).

Folklorem a obecně lidovou kulturou se zabývá obor etnografie (Leščák, 2006, s. 7).

Lidé žijící na Slovácku se snaží udržovat tradice již několik století. Velmi pevný je vztah lidí k tradicím a křesťanským hodnotám. Tyto církevní a kulturní tradice se projevují v každodenním životě po celý rok. Lidové zvyky a tradice na Slovácku vyznačují nevšední atmosférou hlavně prostřednictvím krojů, zpěvů, tanců, lidovým výtvarnictvím a uměleckými řemesly. Místní řemeslné výrobky se prodávají na jarmarcích, například v Kyjově nebo na zámku v Miloticích. Nejvýznamnější folklorní festivaly jsou Mezinárodní folklorní festival ve Svatobořicích-Mistříně nebo Národopisný festival Kyjovského Dolňácka v Miloticích. Festivaly vrcholí Slováckým rokem v Kyjově. Slovácký rok představuje třídní národopisnou slavnost regionu již od roku 1921. Slovácký rok se koná vždy jednou za čtyři roky. Součástí této akce je také Skoronská jízda králů, která se řadí mezi nejznámější a nejstarší slavnosti. Zvyky Kyjovského Slovácka během roku jsou úzce spjaty s církevním kalendářním rokem. Začínaly na Nový rok, kdy děvčata opouštěla službu, pokračovaly na Tři krále, kdy chlapci chodí po koledě a pokračují například Fašaňkem. Mezi velmi oblíbené akce patří také krojované plesy.

5.1 Krojovaný ples

Velké množství obcí pořádají v zimních měsících, hlavně v lednu a únoru, krojované plesy. Pořadatelem je krojovaná chasa, která má také na starost předtančení v podobě Moravské besedy. Krojovaných plesů se nemusí účastnit jen krojovaní, ale také nekrojovaní hosté. Na plesech bývá bohatá tombola, ale také

mnoho dobrého jídla, pití, ale hlavně zábavy (Společné putování za dědictvím regionů, 2011, s. 7).

5.2 Fašaňk

Fašaňk se slaví sedm týdnů před Velikonocemi. Je to vyvrcholení období prvního měsíce roku, které je charakteristické zábavou, krojovaných plesů nebo zabíjaček. V některých vesnicích užívají pro tuto slavnost název Fašaňk, někde zase Masopust nebo Ostatky. První den chodí chasa po vesnici od domu k domu. Za zpěv a šavlový tanec obdrží od hospodáře jídlo a pití na fašaňkovou zábavu. Chlapcům na šavle napíchne kus slaniny, koblihy nebo další pochutiny. V průvodu mají všichni masky. Mezi tradiční masky řadíme například medvěda, bábu s koštětem, kominíka, prase, cikánku, kozu nebo smrtku. Fašaňkové veselí končí pochováváním basy, které probíhá o půlnoci. Pochovávání basy symbolizuje začátek čtyřicetidenního půstu, který začíná Popeleční středou a končí na Velikonoce. V tomto období se nepořádají žádné taneční zábavy a veselice. Je to období střídmosti (Kyjovské Slovácko v pohybu, 2015, s. 17).

5.3 Předvelikonoční a velikonoční období

Mezi jarní zvyky řadíme například vynášení Smrtky, neboli Morany, ze vsi. Vynesením se pochová zima a přivolá jaro. Jedná o ženskou figurínu, které je vyrobena ze suchých větví a trávy, popřípadě roští. Figurína byla oblečena do bílého. Dívky Moranu za zpěvu vynesly za ves, kde ji zapálily a hodily do potoka nebo řeky. Na Květnou neděli, která je poslední neděle před Velikonocemi, se v kostele světlí kočičky a vajíčka. Kočičky jsou první známky jara, vajíčka jsou symbolem nového života. Kočičky se poté zastrkávaly za krovky, pod práh a do chlévu. Měly zajistit úrodu, plodnost a hojnost všeho.

Velikonoce jsou nejvýznamnějším křesťanským svátkem roku. Jde o oslavu Zmrtvýchvstání Ježíše Krista. Křesťanské slavení svátku začíná vždy na Zelený čtvrtek, pokračuje Velkým pátkem, Bílou sobotou a vrcholí v neděli a pondělí. Na Zelený čtvrtek se dříve po ranní mši symbolicky zamkly zvony až do Vzkříšení na Bílou sobotu. Místo zvonu obcházeli chlapci vesnice a používali různé hrkače, klepače a řehtačky. Byla určena místa, kde se chlapci při

obchůzce zastavili a pomodlili, byl to zejména kostel, kapličky nebo kříže. Na Velikonoční neděli ráno v kostele světili pokrmy, odpoledne si chlapci nařezali vrbové proutí, ze kterého si sami upletli pomlázky. Malým dětem pomlázky pletli tatínci, dědečci nebo stařečci. Velikonoce vrcholí v pondělí ráno šlahačkou. Na šlaháčku chodili malé děti, mládež i ženatí muži. Chlapecká šlaháčka končila přesně v poledne, odpoledne bylo zase ženské právo na šlahání. Upletené pomlázky se nikdy neschovávaly na další roky, po splnění svého účelu na Velikonoce se vyhodily (Kyjovské Slovácko v pohybu, 2015, s. 18–20).

5.4 Folklorní festivaly

V této podkapitole charakterizují některé z nejvýznamnějších a nejnámějších festivalů na Kyjovském Dolňácku. Uvedené festivaly jsou jedny z nejnavštěvovanějších v této oblasti.

Národopisný festival Kyjovska v Miloticích – Festival byl založen v roce 1972 zároveň s obnovou několika slováckých kroužků. Slavnost se konala v přírodním areálu vinných sklepů U Šidlen v Miloticích. Nyní se festival pořádá také vždy v neděli v zámeckém parku v Miloticích. Festival je pouze regionální, jeho pořádání velmi přispělo k rozmachu folklorní činnosti v tomto regionu, ale také ke vzniku několika národopisných souborů dětí, mládeže i dospělých. Vede lidi k zájmu o místní lidovou kulturu a tradice. Festival je natolik oblíbený, že každý rok jej navštěvují stovky diváků (Synek, 2003, s. 17).

Slovácký rok v Kyjově – Slovácký rok je oblíbený nejen v okolí Kyjovska ale po celém Slovácku. Název Slovácký rok má své opodstatnění. V průběhu tří dnů se divákům promítne život, práce a zábava našich předků během jednoho roku. Tato slavnost byla založena v roce 1921 členy místní tělovýchovné organizace Sokol v rámci Sletu župy Komenského při oslavách 50. výročí založení Sokola v Kyjově. Hlavní pořadatel akce byl pan Jaroslav Hudeček. První ročník těchto slavností byl tak úspěšný, že Slovácký rok byl uspořádán i následující rok 1922. Další ročníky byly v letech 1927 a 1931. Pořadatelé jej připravovali i v roce 1939, ale byl německými úřady zakázán. Nová historie slavnosti se píše až v roce 1956. Nyní se jedna z nejvýznamnějších slavností koná každé čtyři roky. K tanci a poslechu hají cimbálky i dechovky. V programu

Slováckého roku je také krojovaný průvod nebo jarmark, který nabízí například perníky, dřevěné výrobky, košíky, lidovou keramiku, výšivky atd. (Synek, 2003, s. 14).

5.5 Hody

Hody byly vždy pro obec významnou událostí, protože jsou oslavou a vzpomínkou na den posvěcení kostela. V některých obcích jsou hody v letních měsících, jinde jsou až na podzim. Poslední termíny hodů bývají Kateřinské hody, které jsou v listopadu. Hody bývají nejvýznamnějším folklorním svátkem a hlavní společenskou událostí roku. Je to období, kdy chtějí mít všechny hospodyňky doma uklizeno, pečou koláčky a připravují domácí pokrmy. Na hody se vždy sejde celá rodina a podávají se sváteční jídla, víno a slivovice. Hody mívají na starost zvolení stárce a stárky. Den před hody staví chasa velkou májku uprostřed obce a malou májku před domem stárky. Součástí hodů je bohatý průvod krojovaných, taneční zábava a beseda u cimbálu (Společné putování za dědictvím regionů, 2015, s. 33–35).

5.6 Zimní období

Po skončení hodové sezony nadchází Kateřinské zábavy, po nich začíná advent. Advent je období očekávání příchodu Mesiáše na svět, můžeme tedy říct, že je to období přípravy na Vánoce. Řadíme sem čtyři poslední neděle před Štědrým dnem. Mezi charakteristiky adventu patří ranní bohoslužby, které připravují věřící na oslavu památky narození Krista. V období adventu se nekonaly žádné zábavy ani svatby. Nastala doba přástek, draní peří a jiných prací, které byly spojovány s vyprávěním strašidelných příběhů (Společné putování za dědictvím regionů, 2015, s. 49).

Mezi další významné dny můžeme zařadit den sv. Lucie (13. 12.). V tento den obcházela vesnici osoba s bílou tváří od mouky a zvláště oděná, v ruce měla peroutku. Peroutkou zkoušela, zda je na nábytku prach (Vlasáková, 1993, s. 20).

Chodila dům od domu a kontrolovala, zda je dodržován zákaz předení. Pokud viděla, že tento zákaz některá žena porušila, nasypala jí komínem plnou

náruč prázdných vřeten, které musela napříst (Společné putování za dědictvím regionů, 2015, s. 25–28).

6 Folklorní soubory a spolky Kyjovského Dolňácka

Folklorní tradice Kyjovského Dolňácka se dodnes dodržuje hlavně díky aktivní folklorním souborům a spolkům. Radíme mezi ně hlavně dětské folklorní soubory, mužské i ženské sbory, dechovou hudbu, cimbálovou muziku a další. V této kapitole uvedeme některé nejznámější.

6.1 Lúčka

Slovácký soubor Lúčka je kolektiv mladých chlapců a dívek ze Svatobořic-Mistřína a okolí. Vznikl v roce 1977, základnu souboru tvořili členové Slováckého krúžku. Zabývá se zpracováním písní, tanců, hudebního folkloru a lidových zvyklostí své rodné obce a okolních vesnic. Soubor má za sebou také mnoho úspěchů, například v roce 1995 byl nominován k účinkování v cyklu pořadů národopisných regionů České a Slovenské republiky v Praze na Žofíně. Je také důležité vzpomenout účast souboru na festivalech po celé České republice (Strážnice, Červený Kostelec, Klatovy, Karlovy Vary,...) (Synek, 2014, s. 153–156).

6.2 Slovácký krúžek Mistřín – Slovácký soubor Mistřín

Slovácký krúžek Mistřín vznikl již v roce 1939, tehdy soubor doprovázela cimbálová muzika s primášem Vratislavem Hladkým. Slovácký kroužek fungoval i v období druhé světové války, ale v omezené podobě. Po druhé světové válce se soubor rozjel naplno opět v roce 1948. V roce 1970 započala pravidelná činnost souboru pod vedením panů Marady a Šťastného. Později začal soubor jezdit i po zahraničních festivalech a folklorních akcích, například v roce 1988 se nadšenci folkloru z Mistřína dostali do Itálie a Gruzie. Největšího vrcholu dosáhl soubor v roce 1996, kdy uspořádal první Folklorní festival Mistřín. Roku 1997 soubor spolupracoval také se sběratelkou lidových písní a tanců paní Miladou Bimkovou. V roce 1998 se však po domluvě všech členů krúžku soubor rozpadá na dlouhých patnáct let. Slovácký krúžek byl opět obnoven v roce 2013 pod vedením manželů Neduchalových a paní Olexové (Synek, 2014, s. 143–145).

6.3 Varmužova cimbálová muzika

Cimbálová muzika vznikla v roce 1964. během její existence se v této cimbálce vystřídala řada muzikantů. Věnuje se autentickému podání písní a tanců z kyjovské oblasti. Doprovázeli mnoho Slovákých krúžků – z Vacenovic, Dubňan, Mistřína, Ratiškovíc, Kyjova, Hodonína atd. Dnes je cimbálová muzika vysoce oceňovaná u nás i v zahraničí. Účastní se také mnoha mezinárodních festivalů a soutěží v Evropě i Americe (Synek, 2014, s. 166–167).

6.4 Dechová hudba Mistříňanka

Mistříňanka vznikla v roce 1964 v Miloticích. Zakladateli byli bratři Antonín a Josef Pavlušovi. V Miloticích již ale byly dvě dechové hudby, proto se dechovka přesunula do vedlejší obce Svatobořic-Mistřína. Mistříňanka již hrála na nespočet akcích, ať už jsou to plesy, velikonoční zábavy, hody, koncerty nebo letní noc. Mezi největší úspěchy patří první místo v soutěži O Zlatou křídlovku v roce 1975 a první místo na Mistrovství světa dechových hudeb ve Švýcarsku v roce 1990. Věkový průměr Mistříňanky je jeden z nejnižších, co se týká dechových hudeb. Dechová hudba Mistříňanka vydala okolo 90 CD a DVD a působí v pořadech v televizi Šlágr (Synek, 2014, s. 159–161).

6.5 Folklorní soubor Dolina

Ratiškovská Dolina je slovácký folklorní soubor z Ratiškovíc. Mezi jejich tvorbu patří zejména tance (skočné, verbuňky) a zpěvy z kyjovského regionu a okolí. Soubor doprovází cimbálová muzika. Účastní se mnoha folklorních akcí a slavností, například Slovákého roku v Kyjově, Mezinárodního folklorního festivalu v Miloticích nebo Mezinárodního folkloru v Plzni. V současnosti má Dolina okolo 20 členů (online).

6.6 NS Důbrava

Národopisný soubor Důbrava z Dubňan vznikl v roce 1978 pod vedení manželů Přikrylových, v té době měl soubor asi 20 členů. Soubor se věnuje

folkloru z oblasti Kyjovského Dolňácka. Zpracovává zvyky, tradice, tance, ale také žertovná pásma. V roce 1986 se ujal vedení pan Milan Tománek, s jeho vedením se také zvyšuje počet členů na 41. V roce 1997 začal vést soubor pan Zdeněk Kaňa a o tři roky později se k němu připojila i paní Magdalena Ottová. V roce 2012 se vedení souboru opět mění, v této době soubor vedli manželé Jestřábovi. Reprezentuje obec Dubňany v České republice i zahraničí. V současné době má okolo 30 členů ve věku 15 až 26 let (Bimková, 2013, s. 73–76).

6.7 NS Dúbravěnka

Dětský národopisný soubor Dúbravěnka vznikl v roce 1986 paní Ludmilou Maradovou. Jako cíl si paní Maradová dala připravit malé tanečníky do Národopisného souboru Dúbrava. Již od prvního roku působení Dúbravěnky bylo členem 33 dětí, z toho jen dva chlapci. Během několika prvních měsíců se však soubor rozrostl na 58 dětí, také přibylo několik chlapců. Od roku 1989 vystřídal paní Maradovou nově příchozí vedoucí – paní Lenka Kůřilová a paní Jana Kaňová. Během jejich vedení soubor navštívil několik festivalů, přehlídek a soutěží. Největší úspěch zažily děti z Dúbravěnky v roce 1995, kdy vyhráli 2. místo v Regionální přehlídce slováckých souborů ve Strážnici. Od roku 2002 jsou vedoucími paní Pavla Horníčková a Lenka Benadová. Děti se na zkouškách schází vždy jednou týdně (Bimková, 2013, s. 62–67).

6.8 Cimbálová muzika Dúbrava

Cimbálová muzika Dúbrava vznikla v roce 1993, sestavu tvořilo 11 členů. Později začali doprovázet místní folklorní soubory (NS Dúbravěnku, NS Dúbravu). Cimbálka natočila také několik CD. V současné době má CM Dúbrava sedm aktivních členů (Bimková, 2013, s. 87).

7 Lidové tance

V této práci nemohu opomenout kapitolu o lidových tancích, protože pokud jdeme na folklorní akce, například Fašaňk, hody, krojované plesy nebo besedy u cimbálu, je potřeba, abychom je alespoň trochu znali.

Lidové tance jsou na Kyjovsku stále známé, umí je tančit stále mnoho lidí, a to starších i mladých. Tanec se však různě upravuje, inovuje a některé prvky se již zcela zapomněly. Nejstarší a nejtypičtější tance Kyjovska se jmenuje skočná. Je to druh točivého tance, při kterém se zpívá celá řada písní. Jako další tanec můžeme zmínit slovenskou, vrťák nebo svatoborský danaj (Krist in Bimková, 2008, s. 20).

7.1 Tance točivé

Tance točivé, nebo také tance vířivé či dvojicové, můžeme spatřit nejen na Kyjovsku, ale také na Valašsku nebo Slezsku. Hlavním rysem točivých tanců je společné víření tanečního páru kolem své osy otáčení. Točivé tance mají tuto strukturu: předzpěv tanečníka, společné víření páru, individuální taneční výstup tanečníka i tanečnice (Bimková, 2008, s. 6).

7.2 Tance figurální

Tance figurální se vyznačují velkým počtem figur, které se v průběhu tance stále opakují. K těmto tancům můžeme zařadit polku nebo valčík. Paní Bimková a jiní sběratelé tanců sepsali několik desítek figurálních tanců, jsou to například kočičí, glckavá, ovčácká, hanácká, mazurka nebo mašina (Bimková, 2008, s. 7).

7.3 Tance mužské

V oblasti kyjovského Dolňácka se mužské tance nazývají verbuňk nebo po holénce. První zápis verbuňku byl zveřejněn již z roku 1819. Jedná se mužský sólový tanec (Bimková, 2008, s. 7).

Verbuňk se tančí na svatbách, fašaňkových zábavách, dožínkách, vinobraní a tam, kde je k tomuto tanci vhodná příležitost. Verbuňk se skládá z předzpěvu

tanečníka, poté následuje pomalejší taneční projev a vrcholem je zrychlení tance. Zvláštností tohoto tance je, že i když se tančí hromadně, tak každý tanečník tančí sám za sebe. Taneční projev závisí na regionu, z kterého muž pochází, ale také z jeho povahy a individuálního tanečního umění (Blahůšek, Krist, Matuszková, Pavlišťík, 2006, s. 15–16).

Verbuňk je od roku 2005 zapsán organizací UNESCO na seznamu Mistrovských děl ústního a nehmotného dědictví lidstva (online).

8 Praktická část

V teoretické části méj bakalářské práce jsem se zabývala pojmem folklor a tématy, která se folkloru týkají. Zahrnula jsem zde vytyčení pojmu volný čas, charakterizovala území Kyjovského Dolňácka, popsala kyjovské kroje, zdejší tradice a folklorní akce, ale také místní soubory a spolky.

V praktické části se zaměřím na cíl výzkumu, sběr dat tohoto výzkumu a jeho vyhodnocení.

8.1 Cíl výzkumu

Prostřednictvím mého výzkumu jsem si dala za cíl zjistit, jak ovlivňuje folklor volný čas respondentů.

Výzkumné otázky jsem formulovala takto:

- Jak se respondent dostal k folkloru.
- Co pro respondenta folklor znamená.
- Vliv folkloru na volný čas respondenta (letní prázdniny, školní rok, svátky).
- Co respondent od folkloru čeká do budoucna.

8.2 Výzkumné metody

Ve své praktické části jsem využila kvalitativní výzkum. Strauss a Corbinová (1999, s. 10) definují kvalitativní výzkum jako takový výzkum, který nezískává výsledky skrze statistické procedury nebo další odlišné klasifikace. Je to výzkum, který se zabývá životem lidí, jejich příběhy a vzájemnými vztahy. Data můžeme získat například pomocí rozhovorů nebo pozorování (Strauss, Corbinová, 1999, s. 10).

Jako výzkumnou metodu jsem použila polostrukturovaný rozhovor. Šafaříková (2015, s. 55) uvádí, že rozhovor patří k nejpoužívanější metodě sběru dat. Rozhovor využíváme hlavně z důvodu získání informací ze života respondenta a též z důvodu vyjádření vlastních názorů a postojů. Otázky v rozhovoru můžeme využívat otevřené nebo uzavřené. Otevřené otázky umožňují respondentovi odpovídat podle vlastních zkušeností. Uzavřené otázky naopak

respondentovi dovolují vybrat z několika možností, neumožňují respondentovi odpovídat rozvinutějšími větami. Rozdělujeme tři různé typy rozhovorů – strukturovaný, polostrukturovaný a nestrukturovaný. Polostrukturovaný rozhovor charakterizujeme určitou strukturou, ale tazatel může doplňovat tuto strukturu dalšími otázkami, přizpůsobuje se respondentovi (Šafaříková, 2015, s. 55).

Švaříček (2007, s. 163) uvádí, že před začátkem rozhovoru by tazatel měl ujistit respondenta, že bude rozhovor anonymní a v případě nahrávání rozhovoru, jej požádat o souhlas. Poté by měl krátce respondentovi představit výzkum. Po představení výzkumu může začít tazatel pokládat otázky.

8.3 Výzkumný soubor

O rozhovor jsem požádala folkloristy z oblasti kyjovského Dolňácka ve věku 19 až 24 let. Vybrala jsem dvě ženy a tři muže. Rozhovory probíhaly individuálně. Respondenty jsem požádala, zda mohu náš rozhovor nahrávat, všichni souhlasili. Také byli seznámeni s faktem, že rozhovory budou anonymní.

Tabulka č. 1

Respondent č.	Pohlaví	Věk	Student/pracující
1	Žena	23	Student
2	Muž	21	Student
3	Žena	19	Student
4	Muž	19	Student
5	Muž	24	Pracující

8.4 Analýza a interpretace údajů

K analýze získaných údajů jsem použila otevřené kódování, pomocí kterého jsem poté roztřídila údaje do čtyř kategorií. Přepis rozhovorů lež nelézt na v příloze č. 2, s. 45–52.

1. kategorie – První zkušenost s folklorem

Prostřednictvím první kategorie jsem se snažila zjistit, jak a kdy se respondenti dostali k folkloru. Z odpovědí vyšlo najevo, že se všichni respondenti

dostali k folkloru již v útlém dětství. Také jsem zjistila, že většina respondentů se dostala k folkloru hlavně díky rodičům, kteří také chodili v kroji a navštěvovali folklorní soubory.

Respondent č. 1: *„Od malička jsem vyrůstala v tomto prostředí, rodiče chodili do souboru, brácha hrál na housle a v cimbálce.“*

Respondent č. 2: *„K folkloru jsem se dostal už jako malý, protože oba rodiče chodili do souboru už od jejich 15 let. Takže od malička jsem chodil na hody v kroji, později jsem chodil taky do souboru.“*

Respondent č. 3: *„Já myslím, že od 4 let, kdy mě mamka zavedla do dětského národopisného souboru. V kroji obecně jsem ale chodila od malička, protože jsme to měli v rodině.“*

Respondent č. 4: *„. Rodiče jsou také folkloristi, takže mě k tomu od malička vedli a do teď mě naplno podporují.“*

Respondent č. 5: *„Ve čtyřech letech přes paní učitelku ve školce, ale máme folklor obecně v rodině. Mamka, strýc i teta chodí v kroji do dnes.“*

2. kategorie – Charakteristika folkloru, aneb je to pro mne životní styl

V druhé kategorii jsem se zaměřila na to, jak respondenti charakterizují pojem folklor a co si pod tímto pojmem představí jako první. Většina respondentů si pod tímto pojmem vybaví tanec, zpěv, tradice ale také přátele, víno a hezké dívky. Pro některé je folklor dokonce životní styl.

Respondent č. 1: *„Hlavně to pro mě znamená hodně přátel, protože téměř všechny nejlepší kamarády mám z oblasti folkloru. Samozřejmě i tanec, ale pokud bych tam neměla kamarády, tak bych u toho tak dlouho nevydržela.“*

Respondent č. 2: *„Zábavu, muziku, cimbálku, pěknou holku, samozřejmě víno, tanec, ale především tu zábavu.“*

Respondent č. 3: *„Je to životní styl, člověk v tom žije, ctí tradice a má to velký význam.“*

Respondent č. 4: *„Je to tradice, kterou se snažíme udržovat, napadá mě i tanec, zpěv, festivaly. Taky jsem díky folkloru získal mnoho přátel.“*

Respondent č. 5: *„Životní styl, nedá se bez toho žít. Má to své výhody i nevýhody samozřejmě. Člověk se podívá do zahraničí, pozná nové lidi.“*

3. kategorie – Ovlivňování volného času

V třetí kategorii jsem se zajímala o ovlivnění volného času folklorem. Zjišťovala jsem, jaký vliv má folklor v období letních prázdnin, na Vánoce, Velikonoce nebo přes školní rok. Čtyři respondenti z pěti jsou ještě studenti, takže jsem zjišťovala, jestli jim folklor ovlivňuje studium, zkoušky nebo plnění školních povinností. Jeden respondent je již pracující, tudíž jsem získávala informace o tom, zda mu folklor nějakým způsobem ovlivňuje pracovní povinnosti.

Po získání odpovědí jsem přišla k závěru, že všichni respondenti se zajímají o stejné folklorní akce, které se pořádají v období letních měsíců. Všichni respondenti zmínili festivaly ve Strážnici a Kyjově. Dvě respondentky v období Vánoc zpívají na vánočních koncertech a dva respondenti odpověděli, že se v zimních měsících účastní krojovaných plesů. U pracujícího respondenta jsem zjistila, že je složité skloubit folklorní aktivity s prací, proto si v práci bere volno hlavně kvůli folkloru.

Respondent č. 1: *„Na Vánoce máme vánoční koncerty, potom v průběhu roku jsou hody, fašaňk. O letních prázdninách věnuju folkloru také hodně času, jezdím na různé festivaly, také máme vystoupení. Na festivaly jezdíme jako diváci i na Slovensko, do Strakonice, do Strážnice. Minulý rok jsme byli o prázdninách se souborem v zahraničí na týden. Letos je Slovácký rok, což je celovíkendová akce. Budeme letos také vystupovat ve Strážnici.“*

Respondent č. 2: *„Na konci března se ukončila plesová sezona, kterou jsem si užil naplno. Byl jsem asi na šesti krojovaných plesech, takže to mi zabralo každý víkend. Těším se na festival do Strážnice, kde budu celý víkend, na Slovácký rok se taky moc těším, tam jsem byl jako malý. Letos se chystám také do Velké nad Veličkou na Horňácké slavnosti.“*

Respondent č. 3: *„Hodně, teď přes Vánoce jsem měla asi jedenáct vánočních koncertů. V létě tomu taky věnuju dost, jezdíme asi na tři festivaly, do toho vystoupení a nějaké zahraniční zájezdy. Teď jsme byli na týden v Estonsku. Letos se chystám na festival do Strážnice, na Slovácký rok do Kyjova a taky plánujeme nějaká vystoupení.“*

Respondent č. 4: „*Teď máme zkoušky často a každý druhý víkend máme soustředění. Je to náročnější, ale dá se to zvládat. V létě budeme se souborem vystupovat na festivalu ve Strážnici, takže na to se moc těším. Minulý rok jsem se ve Strážnici účastnil soutěže o nejlepšího tanečníka slováckého verbuňku. Mám rád i festival v Miloticích, to je menší regionální festival, ale má své kouzlo. Slovácký rok v Kyjově je pro mě taky hodně důležitý, protože chodím do kyjovského souboru.*“

Respondent č. 5: „*Hodně, žiju jen folklorem. Hody, Vánoce, besedy, plesy, zahraniční i domácí festivaly. O Vánocích chodíme na koledu na Štědrý den, 25. prosince máme besedu u cimbálu. Na Nový rok chodíme s klukama převlečení za holky. Na Fašaňk máme obchůzku a zábavu. Na Velikonoce společně pleteme pomlázky, v neděli jdeme společně na výstavu vín a v pondělí chodíme po šlaháčce. V úterý si všichni uděláme ve škole i v práci volno. Hody jsou samozřejmost, byl jsem stárek dokonce dvakrát.*“

Někteří respondenti mají také jiné koníčky než folklor, ale shodli se na tom, že folklor mají na prvním místě. Respondenti zmínili, že se věnují například swingu, zpěvu, ale také sportu – cyklistice, lyžování, bruslení nebo posilovně. Jeden respondent odpověděl, že se žádnému jinému koníčku nevěnuje, protože žije jen folklorem, který mu vyplňuje všechnen volný čas.

Respondent č. 1: „*Tancuju ve swingovém tanečním klubu v Dubňanech už devět let. Také zpívám ve Sborečku, což je ženský pěvecký sbor, který zpívá folklor, ale také moderní písničky na různých svatbách, chodím cvičit dvakrát týdně. V poslední době jsme si s mamkou našly oblibu v kupování starých částí krojů, které si potom opravíme. Jinak podle toho co se naskytne – lyžuju, chodím na běžky, občas jezdím na různé workshopy.*“

Respondent č. 2: „*Dřív jsem hrál fotbal na vysoké úrovni, ale to mě přestalo bavit. Poté jsem se dal na cyklistiku, ale kvůli zdraví jsem ji také omezil, protože nedávno jsem nepříjemně spadl na kole, takže už mám v hlavě jaksi nastavené, že mi sport na úkor mého zdraví nestojí.*“

Respondent č. 3: „*Chodím do swingu, mám ráda lyžování, občas maluju. Zpívám, takže všechno do sebe zapadá.*“

Respondent č. 5: „*Žiju jen folklorem.* „

4. kategorie – Sny v oblasti folkloru

V poslední kategorii se všichni respondenti zamysleli nad tím, jaké sny a plány mají do budoucna v oblasti folkloru. Pro některé byla otázka jednoduchá a pro některé respondenty složitější. Nakonec však měli všichni jasno a svěřili se se svými sny. Tři respondenti si svůj sen už splnili skrze VUS Ondráš, jeden respondent se chce stále zdokonalovat, velmi zajímavá odpověď byla od respondentky, které si přeje v budoucnu vést vlastní folklorní soubor. Respondentka číslo 3 chce založit vlastní dívčí sbor, který bude vést. Poslední respondent by chtěl prostřednictvím folkloru procestovat všechny země a být folkloru věrný po celý život. Respondenti se shodli na tom, že své děti budou vést k folkloru, aby i ony prožily folklorní život, jakým žijí oni sami.

Respondent č. 1: *„Jeden můj sen je zatancovat si na MFF Strážnice, protože se tam jen tak nějaký soubor nedostane. Dalším snem je, že bych časem chtěla nějaký soubor vést, ale to je hodně do budoucna.“*

Respondent č. 2: *„Chtěl bych se ve folkloru pořád zlepšovat, v tanci i zpěvu.“*

Respondent č. 3: *„Ted' se mi jeden sen splnil, že dostala jsem se do Ondráše. Taky mám strašně ráda Veroniku Malatincovou, je to můj vzor. Jednou bych chtěla mít sólo v Ondráši. Taky bych se chtěla dostat do podvědomí lidí. Taky bych si do budoucna přála založit vlastní sboreček.“*

Respondent č. 4: *„Nyní jsem si splnil sen díky Ondráši, dřív jsem o tom ani nepřemýšlel, ale jak jsem ted' v Brně ve škole, tak to byl takový můj cíl, kterého jsem chtěl dosáhnout. Ted' mám další sen vystupovat právě s Ondrášem.“*

Respondent č. 5: *„Chtěl bych se souborem procestovat celý svět a věnovat se tomuto koníčku celý život.“*

8.5 Shrnutí praktické části

Prostřednictvím kvalitativního výzkumu jsem se snažila najít odpovědi na čtyři hlavní otázky. Použila jsem metodu rozhovoru s pěti respondenty.

První hlavní otázkou bylo, jak a kdy se respondent dostal k folkloru. Prostřednictvím odpovědí respondentů jsem přišla k závěru, že všichni tázaní se

věnují folkloru již od malička, kdy je k folkloru přivedla rodina. Folklor je u nich rodinnou tradicí, takže v této oblasti vyrůstali. Z toho také vyplývá, že rodina respondenta v tomto směru podporuje. Dále jsem se dozvěděla, že nefolklorní okolí na tento koníček reaguje odlišně. Záleží na stáří kamarádů, kteří jedince obklopují. Na základních školách se děti posmívaly a odsuzovaly tento koníček, na střední škole naopak měly k folkloru úctu a respondenty obdivovaly za to, že udržují tradice a věnují se folkloru naplno.

Druhá otázka byla, co pro respondenta znamená folklor. Odpovědi byly různorodé, ale pro většinu respondentů folklor znamená tanec, zpěv, přátelé a hlavně životní styl. Někteří respondenti uvedli, že si pod pojmem folklor představí například víno, zábavu nebo cimbálovou muziku.

Třetí otázka byla zaměřena na to, jak folklor ovlivňuje volný čas respondenta. Tři respondenti jsou členy VUS Ondráš v Brně, proto se věnují folkloru i ve všední dny, ostatní respondenti navštěvují místní soubory, které mají zkoušky v pátek. Všichni se shodli na tom, že v létě mají nejráději festivaly ve Strážnici, Kyjově nebo Miloticích. Také jezdí na zahraniční zájezdy, takže mají o prázdninách nabitý program. O Vánocích mají vánoční koncerty, různé obchůzky a besedy u cimbálu. Přes rok navštěvují hody, chodí na Fašaňk a kluci na Velikonoční obchůzku. Velmi oblíbené jsou také krojované plesy, jeden z respondentů uvedl, že tento rok navštívil šest krojovaných plesů v okolí.

Poslední otázka se týkala snů a cílů do budoucna, kterých by chtěli respondenti dosáhnout. Někteří si své sny plní průběžně, jeden respondent uvedl, že jeho snem je věnovat se folkloru po celý život. Jeden respondent se také svěřil, že má svůj folklorní vzor, kterému by se chtěl v budoucnu přiblížit. Všichni dotazovaní se shodli také na tom, že by chtěli vést i své děti k folkloru. Hlavně proto, aby poznaly to pravé kouzlo folklorního světa.

Výzkumu na téma Folklor a volný čas se věnovali lidé také v jiných bakalářských a diplomových pracích. Zmíním zde například bakalářskou práci s názvem Folklor jako forma trávení volného času v Praze očima dospívajících z roku 2014, autorkou této práce je Veronika Havlová, DiS. Dále diplomová práce s názvem Folklor jako součást volnočasových aktivit mládeže z roku 2018, jejíž

autorkou je Bc. Lud'ka Ferstlová. Poslední zmíněná práce je od Pavly Stebnické z roku 2018 s názvem Folklor jako způsob trávení volného času mládeže.

Závěr

Bakalářská práce Folklor Kyjovského Dolňácka a jeho vliv na volný čas se zabývala vytvořením informací o této problematice. Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část.

V teoretické části jsem se věnovala definici pojmu volný čas, folklor a oblasti Kyjovské Dolňácko, zaměřila jsem se i na psychologické aspekty adolescenta, poté na kroje, zmínila jsem i jejich údržbu. V neposlední řadě jsem se zabývala folklorními tradicemi a místními festivaly, soubory a spolky. Poslední kapitola pojednávala o lidovém tanci.

Empirická část byla zaměřena na kvalitativní výzkum prostřednictvím rozhovorů s pěti respondenty. Výzkumný soubor tvořili lidé od 19 do 24 let, kteří se aktivně věnují folkloru. Zajímala jsem se především o to, jak a kdy se respondent dostal k folkloru, jaký vliv má folklor na jeho volný čas (letní prázdniny, Vánoce, školní rok atd.), jaké sny a plány má do budoucna v oblasti folkloru a co pro něj znamená folklor.

Prostřednictvím rozhovorů jsem zjistila, že respondenti neberou folklor pouze jako koníček ale jako životní styl. Je to něco, k čemu mají hlubokou úctu a jsou rádi, že mohou dodržovat tradice a předávat si je z generace na generaci. Dozvěděla jsem se také, že i oni budou vést své děti k folkloru a budou se snažit udržet tradice ve svém městě. Všichni respondenti byli velmi ochotní a sdílní, svěřili se nejen se svými názory na folklor, ale také odpověděli na otázku, jak folklor ovlivňuje jejich volný čas nebo studium a práci. Nejvíce se však zamysleli nad tím, co od folkloru očekávají do budoucna a jaké mají v této oblasti sny. Rozhovory měly velmi příjemnou atmosféru a dobře se mi s respondenty pracovalo.

Po vyhodnocení empirické části jsem byla částečně překvapená, kolik mladých lidí se aktivně věnuje folkloru v takové míře. Je příjemné zjistit, že mladí lidé mají zájem nejen o počítače a telefony, ale také si rádi zajdou na společenské akce a baví se jiným způsobem. Jejich láska k folkloru je tak silná, že ovlivňuje nejen jejich volný čas, ale také práci nebo studium na vysoké škole. Také někteří

z nich museli ukončit jiné koníčky, kterým se věnovali, aby se mohli naplno věnovat právě folkloru.

Práce může sloužit lidem, kteří se aktivně zapojují do folkloru, lidem, které zajímají lidové tradice nebo také zájemcům o folklor, kteří se chtějí o této oblasti dozvědět více informací, práci může využít také široká veřejnost.

Použitá literatura a zdroje

BIMKOVÁ, Milada. *Lidové tance a taneční písně z Milotic*. Milotice: Obec Milotice, 2008.

BIMKOVÁ, Milada. *Za Dubňany, za dědinú: historie a současnost folklorního hnutí v Dubňanech a okolí*. Dubňany: Zd. Kaňa, 2013. ISBN 978-80-260-6791-7.

BIMKOVÁ, Milada, CÍ SARÍ KOVÁ, Klára, eds. *Lidové tance z Kyjovského Dolňácka*. Kyjov: Vydalo Město Kyjov ve spolupráci s Etnologickým ústavem Akademie věd České republiky, pracovištěm v Brně, 2008.

BLAHŮŠEK, Jan. *Slovácký verbuňk: mistrovské dílo ústního a nemateriálního dědictví lidstva = The Slovácko verbuňk – dance of recruits: the masterpiece of oral and intangible heritage of humanity*. Strážnice: Národní ústav lidové kultury, 2006. ISBN 80-86156-80-X.

DUŠKOVÁ, Lenka a Simona ŠAFAŘÍ KOVÁ. *Kvalitativní metody pro rozvojová studia*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. ISBN 978-80-244-4740-7.

HÁJEK, Bedřich, Břetislav HOFBAUER a Jiřina PÁVKOVÁ. *Pedagogické ovlivňování volného času: trendy pedagogiky volného času*. Vyd. 2., aktualiz. [i.e. 3. vyd.]. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-262-0030-7.

KRATOCHVÍLOVÁ, Emília. *Pedagogika volného času: výchova v čase mimo vyučovania v pedagogickej teórii a v praxi*. Bratislava: Vydavateľstvo UK, 2004. ISBN 80-223-1930-9.

LEŠČÁK, Milan. *Úvod do folkloristiky*. Bratislava: Národné osvetové centrum, 2006. ISBN 80-7121-272-5.

Lidové tradice z regionů Moravy: Břeclavsko, Hodonínsko, Strážnicko, Vyškovsko. Břeclav: Pro MAS Dolní Morava, MAS Strážnicko a MAS Společná cesta vydalo občanské sdružení Malovaný kraj, 2011. ISBN 978-80-904956-2-3.

MACEK, Petr. *Adolescence.* Vyd. 2., upr. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-747-7.

MATUSZKOVÁ, Jitka. *Kroje na Podluží a Hodonínsku: Místní akční skupina Dolní Morava.* Břeclav: Malovaný kraj, občanský spolek, 2015. ISBN 978-80-87954-03-4.

SYNEK, František. *Frajárka z Kyjovska: portrét kraje mých snů.* Svatobořice-Mistřín: Vydavatelství Synek František, 2003.

SAK, Petr. *Proměny české mládeže: česká mládež v pohledu sociologických výzkumů.* Praha: Petrklíč, 2000. ISBN 80-7229-042-8.

STRAUSS, Anselm L. a Juliet CORBIN. *Základy kvalitativního výzkumu: postupy a techniky metody zakotvené teorie.* Brno: Sdružení Podané ruce, 1999. SCAN. ISBN 80-85834-60-X.

ŠIMÍČKOVÁ-ČÍŽKOVÁ, Jitka. *Přehled vývojové psychologie.* 3., upr. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2010. ISBN 978-80-244-2433-0.

ŠVAŘÍČEK, Roman a Klára ŠEĐOVÁ. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách.* Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-313-0.

THOROVÁ, Kateřina. *Vývojová psychologie: proměny lidské psychiky od početí po smrt.* Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0714-6.

VÁŽANSKÝ, Mojmir a Vladimír SMĚKAL. *Základy pedagogiky volného času.* Brno: Paido, 1995. Edice pedagogické literatury. ISBN 80-901737-9-9.

VLASÁKOVÁ, Olga. Vánoční lidová zdobnost. Břeclav: Moraviapress, 1993.

Internetové zdroje:

Ratiškovská Dolina - Ratiškovská Dolina - Oficiální stránky Obce Ratiškovice. Obec - Oficiální stránky Obce Ratiškovice [online]. Copyright © 2019 [cit. 03.04.2019]. Dostupné z: <https://www.ratiskovice.com/kultura/osvetova-beseda/ratiskovska-dolina/>

<http://www.nulk.cz/2017/01/22/slovacky-verbunk/> [online]. [cit. 2019-04-11]. Dostupné z: <http://www.nulk.cz/2017/01/22/slovacky-verbunk/>

Příloha č. 1 – fotografie kyjovského kroje

Dívky v slavnostním kroji

Zdroj: vlastní

Krojované páry

Zdroj: Národopisný soubor Dúbrava - Dubňany [online]. Copyright © 2013

Národopisný soubor Dúbrava [cit. 04.04.2019]. Dostupné z:

<http://www.nsdubrava.cz/fotogalerie/20.2012/79.divadlo-alfa-plzen/>

Dívky v zimním kroji

Zdroj: vlastní

Muži v pracovním kroji

Zdroj: Národopisný soubor Důbrava - Dubňany [online]. Copyright © 2013
Národopisný soubor Důbrava [cit. 04.04.2019]. Dostupné z:
<http://www.nsdubrava.cz/fotogalerie/21.2013/85.foto-richard-horak/>

Fašaňková zábava

Zdroj: vlastní

Různé varianty ženského kroje

Zdroj: vlastní

DH Mistríňanka

Zdroj: Foto - Dechová hudba MISTRÍŇANKA. Úvod - Dechová hudba MISTRÍŇANKA [online]. Copyright © Mistríňanka, družstvo hudebníků. Všechna práva vyhrazena. Powered by GazdaSystems [cit. 08.04.2019]. Dostupné z: <https://mistrinanka.cz/foto-slides>

Příloha č. 2 – Rozhovory

Rozhovor č. 1

Jak a kdy ses dostala k folkloru?

Od malička jsem vyrůstala v tomto prostředí, rodiče chodili do souboru, brácha hrál na housle a v cimbálce. V pěti letech jsem šla na nábor do Národopisného souboru Dúbravěnka, kde jsem jim zazpívala písničku „Kláro, Kláro“, což je písnička, kterou se tam učí děti zpívat a na kterou tam tancují. Ale já ji znala už dopředu. Byla jsem do folkloru zapálená už malička a drží mě to do teď.

Co na to, že se věnuješ folkloru, říká okolí, které se věnuje jiným koníčkům?

Nejhorší to bylo na druhém stupni základní školy, protože jsem chodila do Hodonína, kde se folklor neudrží. Děti tam jsou až antifolklorní a braly mě, že jsem úplně jiná. Na střední jsem byla ale na gymnáziu v Kyjově. V Kyjově je to pravý opak, je to folklorní město a skoro všichni spolužáci chodili také v kroji.

Co pro tebe znamená folklor? Jak bys jej charakterizovala?

Hlavně to pro mě znamená hodně přátel, protože téměř všechny nejlepší kamarády mám z oblasti folkloru. Samozřejmě i tanec, ale pokud bych tam neměla kamarády, tak bych u toho tak dlouho nevydržela.

Je podle tebe těžké v dnešní době udržovat folklor?

Asi záleží na tom, kde člověk žije. Musí mít podporu z okolí. V dnešní době mají mladí lidé víc možností na výběr koníčků, takže u folkloru tolik nezůstávají. Pokud to člověk v sobě nemá již od dětství, tak u toho nevydrží.

Teď se nám například v souboru sešla skupina, která má rodiče folkloristy, takže tím žijí naplno a je to úplně o něčem jiném. Je to pro ně zábava a ne povinnost. Když tam byli lidé, kteří dávali přednost oslavám a diskotékám, odcházeli dříve ze zkoušek nebo nepřišli vůbec, neměli zodpovědnost a morální vztah k folkloru. Záleží na tom, jak to má v sobě člověk nastavené.

Jakým způsobem folklor ovlivňuje tvůj volný čas?

Hodně se to mění v průběhu života. Zatím jsem student, takže folkloru věnuju hodně času, je to můj hlavní koníček. Prioritou je pro mě vždy vystoupení nebo například hody. Jsou to dny, kdy si nic neplánuju. Když jsem přes týden bydlela v Brně, tak jsem chodila do VUS Ondráš, to mi bralo i pět dní v týdnu.

Nyní chodím na zkoušky jen pátky a někdy neděle. Na Vánoce máme vánoční koncerty, potom v průběhu roku jsou hody, fašaňk. O letních prázdninách věnuji folkloru také hodně času, jezdím na různé festivaly, také máme vystoupení. Na festivaly jezdíme jako diváci i na Slovensko, do Strakonice, Strážnice. Minulý rok jsme byli o prázdninách se souborem v zahraničí na týden. Letos je Slovácký rok, což je celovíkendová akce. Budeme letos také vystupovat ve Strážnici. Takže počítám, že mi folklor o prázdninách dohromady zabere asi 14 dní.

Která folklorní akce se ti líbí nejvíc?

No, to nevím, to je těžké říct. Asi bych musela dlouho přemýšlet. Mám hodně ráda Strážnici, ta má své kouzlo. Tento rok se těším na Slovácký rok, protože je jen jednou za čtyři roky, takže je mi to vzácné. Jedná se o festival Kyjovska, takže je to, dá se říct, domácí festival.

Máš i nějaké jiné koníčky než jen folklor?

Jo, samozřejmě je to hodně spjaté s tancem. Tancuji ve swingovém tanečním klubu v Dubňanech už devět let. Také zpívám ve Sborečku, což je ženský pěvecký sbor, který zpívá folklor, ale také moderní písničky na různých svatbách, chodím cvičit dvakrát týdně. V poslední době jsme si s mamkou našly oblibu v kupování starých částí krojů, které si potom opravíme. Jinak podle toho co se naskytne – lyžuju, chodím na běžky, občas jezdím na různé workshopy.

Máš vůbec čas na školu?

Ale jo, jasně. Snažím se.

Myslíš si, že budeš vést své děti k folkloru?

Do ničeho je nutit nemůžu, ale samozřejmě se budu snažit. Byla bych moc ráda, kdyby tento folklorní svět mé děti poznaly.

A co partner? Dá se podle tebe ve folkloru najít ten pravý?

Jojo, to se dá. Jsem jeden z těch příkladů, kdy se to povedlo.

Kdyby sis našla partnera mimo folklor, akceptoval by, že se věnuješ právě tomuto koníčku tak intenzivně?

No, to nevím, jestli bych dokázala si najít někoho mimo folklor. Asi by i záleželo na jeho trpělivosti a tolerantnosti. Jinak by to nemohlo fungovat a já bych se folkloru nevzdala.

Je něco do budoucna, čeho bys prostřednictvím folkloru chtěla dokázat?

Jeden můj sen je zatancovat si na MFF Strážnice, protože se tam jen tak nějaký soubor nedostane. Letos se nám to snad podaří, máme tam slíbené se souborem vystoupení. Druhý sen byl vystupovat s VUS Ondráš, ale ten se mi nesplnil, protože jsem to ukončila dřív, než jsem se na podium dostala. Dalším snem je, že bych časem chtěla nějaký soubor vést, ale to je hodně do budoucna.

To je všechno, děkuji.

Rozhovor č. 2

Jak a kdy ses dostal k folkloru?

K folkloru jsem se dostal už jako malý, protože oba rodiče chodili do souboru už od jejich 15 let. Takže od malička jsem chodil na hody v kroji, později jsem chodil taky do souboru.

Takže podporu od rodičů máš?

Ano, rodiče mě podporují, mamka je nadšená, když mi kroj může chystat – což není nic jednoduchého. Takže jsou rádi, že se folkloru věnuji.

A co kamarádi? Jaký mají názor na to, že se věnuješ právě folkloru?

Nyní na to kamarádi reagují kladně a podporují mě. Někteří z toho samozřejmě mají srandu, ale to jsou většinou kamarádi z Prahy, kteří tomu nerozumí. Dříve to bylo horší, byla to taková spíše potupa než přednost. Ale momentálně to v mém okolí obdivují i ti, co v kroji nechodí.

Když se řekne folklor, co si pod tím představíš? Co pro tebe folklor znamená?

Zábavu, muziku, cimbálku, pěknou holku, samozřejmě víno, tanec, ale především tu zábavu.

A co dnešní děti? Myslíš, že je těžké je k tomuto koníčku nalákat?

Je, ale ne na menších dědinách. Co se týká dědin, tak je jasné, že tady se folklor udržuje a předává se z generace na generaci. Ne v takové míře, ale nemyslím si, že se folklor vytratí úplně.

Jak folklor ovlivňuje tvůj volný čas?

Na konci března se ukončila plesová sezona, kterou jsem si užil naplno. Byl jsem asi na šesti krojovaných plesech, takže to mi zabralo každý víkend. Jinak když chceš dělat nějakou aktivitu, tak je jasné, že ti to zabere spoustu volného času,

protože se tomu chceš věnovat co nejvíc. Já jsem student, takže nemám problém tomu ten čas obětovat. I když jsem sportovec a měl bych sportu věnovat více času, tak je pro mě na prvním místě folklor.

Jsou nějaké folklorní akce, co máš rád a kterých se účastníš?

Moc jsem jich zatím neobjel, ale byl jsem na festivalu v Tvrdonicích. Těším se na festival do Strážnice, kde budu celý víkend, na Slovácký rok se taky moc těším, tam jsem byl jako malý. Letos se chystám také do Velké nad Veličkou na Hornácké slavnosti.

Říkals, že sportuješ, takže máš i nějaké jiné koníčky než folklor, jaké?

Dřív jsem hrál fotbal na vysoké úrovni, ale to mě přestalo bavit. Poté jsem se dal na cyklistiku, ale kvůli zdraví jsem ji také omezil, protože nedávno jsem nepříjemně spadl na kole, takže už mám v hlavě jaksi nastavené, že mi sport na úkor mého zdraví nestojí.

Budeš vést i své děti k folkloru?

Nebudu je do ničeho nutit, protože si pamatuju, jak mě babička nutila chodit v kroji. Ale vidím na mých malých bratřancích, že od malička mají rádi folklor a nejsou do toho nuceni.

Samozřejmě záleží i na partnerce, pokud bude mít vztah k folkloru. Rád bych si našel nějakou přítelkyni v oblasti folkloru, aby mě v tom podporovala, chodila také na folklorní akce a neomezovala by mě v tom, co mám rád.

Řekneš mi, jaké sny máš v oblasti folkloru?

Konkrétní sen nemám, jí si ho plním tak postupně. Chtěl bych se ve folkloru pořádkem zlepšovat, v tanci i zpěvu.

To je vše, moc děkuji.

Rozhovor č. 3

Jak a kdy ses dostala k folkloru?

Já myslím, že od 4 let, kdy mě mamka zavedla do dětského národopisného souboru. V kroji obecně jsem ale chodila od malička, protože jsme to měli v rodině. Rodiče v kroji nechodili, ale bratranec a sestřenice ano.

Co tě napadne jako první, když se řekne folklor, co to pro tebe znamená?

Je to životní styl, člověk v tom žije, ctí tradice a má to velký význam.

Je těžké udržovat v dnešní době folklor?

Je i není. Záleží na obci, ve které člověk žije. Mě například hrozně štvou některé okolní obce, kde se mladí hrají na folkloristy. Oblečou se na hody do kroje a myslí si, že jen tohle je ten pravý folklor. Já na okolní hody moc nejezdím, ale věnuju se folkloru od malička, dodržuju tradice, teď jsem začala chodit do VUS Ondráš a podle mě tohle je ten pravý folklor, ne se jednou na rok obléct do kroje a předstírat, že miluju folklor a vše kolem něj.

A co kamarádi říkají na to, že chodíš v kroji?

Obdivují to, ale ne vždy to tak bylo. Změnilo se to až na gymplu, do té doby se mi smáli a každý se pod tím představil jen dechovku. Některé to vůbec nezajímalo, ale postupem času mě začali obdivovat.

Myslím si, že v dnešní době je folklor moderní, hlavně v tom smyslu, že všichni nosí trička s folklorními motivy, všude jsou folklorní malůvky a podobně.

Je důležité tedy udržovat folklor?

Určitě, proto chodím v kroji. Jednou až budu mít děti, tak je taky budu vést k folkloru, budu se snažit, aby se tomu věnovali naplno jako já. Je to pěkný koníček. Už vidím, až budu moji malou holčičku oblékat do toho malinkého kroje, to bude moc hezké. Přítel mám taky z oblasti folkloru, takže si myslím, že ten to bude podporovat taky.

Takže je lehké si najít partnera v oblasti folkloru?

No do teď to pro mě lehké nebylo, protože například muzikanti nejsou těmi pravými partnery. Neházejme všechny do jednoho pytle samozřejmě, ale podle mých zkušeností nejsou pravými adepty na vztah. Přítel jsem si našla mimo folklor, ale nebylo to ono.

Podporoval tě v tom přítel?

Podporoval, ale byl nespolečenský, takže jsem všude na akce chodila sama a potom jsem měla výčitky. I když někam šel se mnou, tak jen seděl a nebavil se. Za to teď jsem v úplném klidu, protože jdeme na akci spolu, máme společné kamarády a užíváme si to.

Jakým způsobem folklor ovlivňuje tvůj volný čas?

Hodně, teď přes Vánoce jsem měla asi jedenáct vánočních koncertů, takže jsem přijela domů až 22. prosince a 26. prosince jsem jela zpět do Brna. Do toho jsem

měla ještě předtermíny zkoušek ve škole. Zkoušky souboru v Brně máme jednou týdně, v Dubňanech taky jednou týdně, do toho sem tam nějaké víkendové soustředění. V létě tomu taky věnuju dost, jezdíme asi na tři festivaly, do toho vystoupení a nějaké zahraniční zájezdy. Teď jsme byli na týden v Estonsku. Letos se chystám na festival do Strážnice, na Slovácký rok do Kyjova a taky plánujeme nějaká vystoupení.

Stíháš i školu přes týden, když máš zkoušky souboru nebo ji někdy musíš oželeť?

Stíhám to všechny hezky, protože ve škole to mám teď volnější. Rozvrh mám teď volný. Příští semestr mi začne praxe a budu mít více předmětů, takže si myslím, že to bude náročnější. Jak jsme měli vánoční koncerty, tak si pamatuju, že jsem se před vystoupením rychle podívala na internet, jestli nám už nevypsali termíny zkoušek, abych se mohla přihlásit.

Máš ještě nějaké jiné koníčky?

Chodím do swingu, mám ráda lyžování, občas maluju. Zpívám, takže všechno do sebe zapadá.

Máš do budoucna nějaké sny, kterých bys chtěla dosáhnout v oblasti folkloru?

Teď se mi jeden sen splnil, že dostala jsem se do Ondráše. Taky mám strašně ráda Veroniku Malatincovou, je to můj vzor. Jednou bych chtěla mít sólo v Ondráši. Taky bych se chtěla dostat do podvědomí lidí. Taky bych si do budoucna přála založit vlastní sboreček. To jsou asi teď mé plány a sny.

To je vše, děkuji.

Rozhovor č. 4

Jak a kdy ses dostal k folkloru?

Úplně na začátku jsem začal hrát v cimbálové muzice. Potom jsem začal chodit do dětského souboru. Rodiče jsou také folkloristi, takže mě k tomu od malička vedli a do teď mě naplno podporují. Jsou rádi, že jsem u folkloru vydržel.

Jaký názor na folklor mají kamarádi?

Já jsem se vždycky věnoval kamarádům hlavně z oblasti folkloru. Ti mě vždycky vytáhli na nějakou folklorní akci. Většina spolužáků taky chodili v kroji, takže

nebyl žádný problém. Dokonce i učitelé byli vůči folkloru velmi tolerantní. Když někdo stárkoval na hody, tak jim tolerovali drobné absence ve škole a tak.

Co pro tebe znamená folklor? Jak bys jej charakterizoval?

Je to tradice, kterou se snažíme udržovat, napadá mě i tanec, zpěv, festivaly. Taký jsem díky folkloru získal mnoho přátel. Moc si folkloru jako takového vážím. V dnešní době bych řekl, že je folklor velice moderní, někdy ve špatném slova smyslu. Mladí lidé to berou jako akce, na které se chodí opít, kroj oblečou jednou za rok a myslí se, že tohle je folklor. Udržování tradic je nebere a neváží si toho. Nemají ponětí o tom, co folklor a tradice znamenají.

Jakým způsobem ovlivňuje folklor tvůj volný čas?

Dřív to nebylo tak velké ovlivňování volného času. Mívali jsme se souborem zkoušku jednou týdně, nějaké hraní s cimbálkou o víkend. Ted' ale studuji v Brně, takže jsem se samozřejmě snažil dostat do VUS Ondráš, což se mi podařilo. Ted' máme zkoušky často a každý druhý víkend máme soustředění. Je to náročnější, ale dá se to zvládat. V létě budeme se souborem vystupovat na festivalu ve Strážnici, takže na to se moc těším. Minulý rok jsem se ve Strážnici účastnil soutěže o nejlepšího tanečníka slováckého verbuňku. Mám rád i festival v Miloticích, to je menší regionální festival, ale má své kouzlo. Slovácký rok v Kyjově je pro mě taky hodně důležitý, protože chodím do kyjovského souboru. Potom nějaké vystoupení určitě taky budou. Školní rok mi folklor taky ovlivňuje, protože mám v týdnu zkoušky, takže místo toho, abych si dělal věci do školy, tak jdu radši na zkoušku.

Co budoucnost a folklor, máš nějaké sny?

Nyní jsem si splnil sen díky Ondráši, dřív jsem o tom ani nepřemýšlel, ale jak jsem ted' v Brně ve škole, tak to byl takový můj cíl, kterého jsem chtěl dosáhnout. Ted' mám další sen vystupovat právě s Ondrášem.

Budeš vést i své děti k folkloru?

Pokud zůstanu v Brně, tak si nejsem úplně jistý, jestli by to bylo tak jednoduché. Jsou tady jen nějaké valašské soubory nebo brněnský krůžek. Moc se mi tady ten folklor nelíbí. Folklor mám spojený s tradicemi a ty se tady až tak nedodrží.

Dobře, to je vše. Děkuji.

Rozhovor č. 5

Jak a kdy ses dostal k folkloru?

Ve čtyřech letech přes paní učitelku ve školce, ale máme folklor obecně v rodině. Mamka, strýc i teta chodí v kroji do dnes.

Co na folklor říkali kamarádi z tvého okolí?

Za folklor jsme se všichni styděli až do šesté třídy. Potom se to zlomilo a na střední už to bylo v pohodě.

Co pro tebe znamená folklor? Co si pod tímto pojmem představíš jako první?

Životní styl, nedá se bez toho žít. Má to své výhody i nevýhody samozřejmě. Člověk se podívá do zahraničí, pozná nové lidi.

Je těžké nalákat mladé lidi na folklor v dnešní době?

Vůbec ne, řekl bych, že teď je pro všechny folklor velice moderní. Každý chodí na zábavy, hody, festivaly. Také folklor propaguje televize, internet, rádio.

Budeš tedy vést i své děti k folkloru?

Samozřejmě, budu se snažit. Když jednou oblečou kroj, tak už ho nebudou chtít sundat jako já.

Jak folklor ovlivňuje tvůj volný čas?

Hodně. Žiju jen folklorem. Hody, Vánoce, besedy, plesy, zahraniční i domácí festivaly. O Vánocích chodíme na koledu na Štědrý den, 25. prosince máme besedu u cimbálu. Na Nový rok chodíme s klukama převlečení za holky. Na Fašaňk máme obchůzku a zábavu. Na Velikonoce společně pleteme pomlázky, v neděli jdeme společně na výstavu vín a v pondělí chodíme po šlaháčce. V úterý si všichni uděláme ve škole i v práci volno. Hody jsou samozřejmost, byl jsem stárek dokonce dvakrát.

Máš nějaké sny a plány do budoucna co se týká folkloru?

Chtěl bych se souborem procestovat celý svět a věnovat se tomuto koníčku celý život.

To je všechno, děkuji.